

NOTITIE

Ingenieursbureau Amsterdam
dhr. J. Tetteroo
Postbus 12693
1100 AR Amsterdam

DATUM: 22 mei 2018
ONS KENMERK: 18-0118/ 18.04187/DimEm
UW KENMERK: Kostenplaats/Routecode: 77047301
AUTEUR: F. van der Vliet
PROJECTLEIDER: drs. D. Emond
STATUS: definitief
CONTROLE: drs. D. Emond

Notitie quick scan beschermde soorten IJpleinveer te Amsterdam

De gemeente Amsterdam is voornemens om de zuidelijke afmeerplaats van het IJpleinveer naar het oosten te verplaatsen (De Ruijterkade, nabij de oostelijke onderdoorgang bij het Centraal Station). Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 20 maart 2018) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en gemeentelijk beleid.

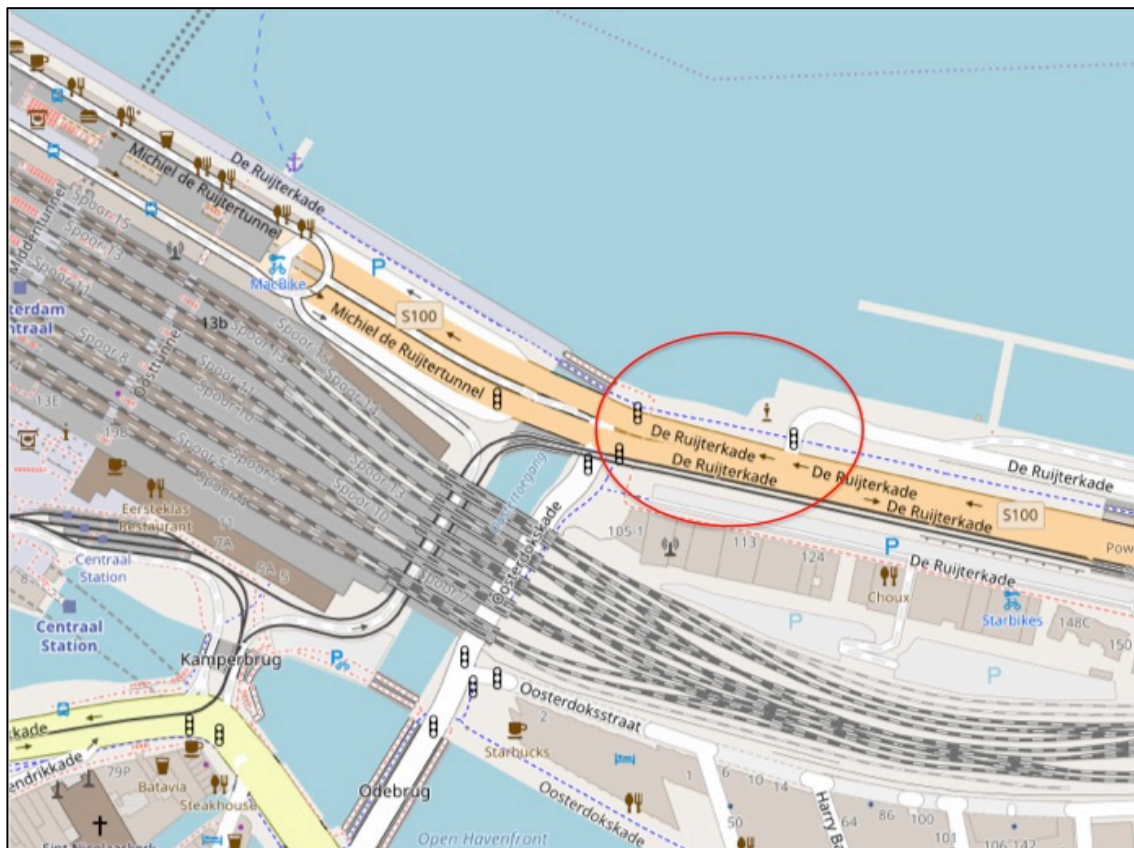
Conclusie

Er zijn geen negatieve effecten van de voorgenomen ingreep te verwachten. Voor beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten. Effecten op beschermde gebieden (gemeentelijk/provinciaal/landelijk) zijn eveneens op voorhand uitgesloten. Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het plangebied bevindt zich aan het IJ, ten oosten van het Centraal Station. Het bestaat uit open water, en een landgedeelte waar direct langs de kade momenteel fietsenrekken zijn, een trottoir en een twee-richtingen-fietspad. De situatie in het plangebied is betrekkelijk nieuw. De kade achter het Centraal Station alsmede de aansluitende gedeelten is aangepast. Achter het station is de kade ter plaatse van een aantal stenen pieren met aanlegplaatsen ca. 40 meter verbreed voor de bouw van een busterminal met autotunnel. Dit project is uitgevoerd in de periode 2004-2015. Binnen het plangebied is de kade in de periode 2012-2014 iets verbreed, waarbij een nieuwe walkant is gemaakt. Deze bestaat uit een ca. 1 meter hoge verticale wand van basaltblokken waarvan de tussenruimtes zijn dichtgemaakt met cement. De kade vormt de rand van een intensief gebruikt en geheel bestraat verkeersgebied. Groen ontbreekt en het gebied is sterk verlicht.

Figuur 1 Ligging plangebied De Ruijterkade oost (rood omcirkeld) (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

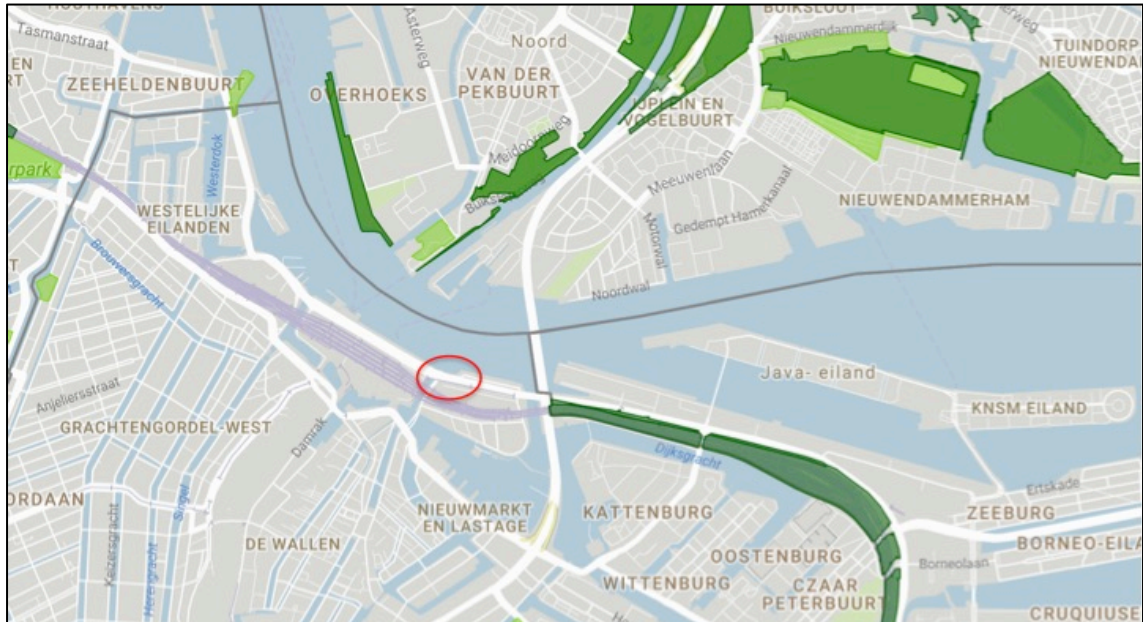

Foto 1 & 2. Zicht op het plangebied vanaf het land en het water, met op de achtergrond het Centraal Station.

Beschermde gebieden

Het plangebied bevindt zich dichtbij de gemeentelijke ecologische structuur: de taluds van de spoorbaan, lopend van de Oostertoegang naast het Centraal Station naar onder meer het buitengebied (Flevopark/Diempark/Diemerzeedijk/IJsselmeerkust), wat deels ook Natuurnetwerk Nederland is. Natura2000-gebieden bevinden zich op ruime afstand van

het plangebied: op 7 km in Waterland (o.a. IJperveld) en op 5 km het IJmeer. Het plangebied en directe omgeving maakt geen onderdeel uit van de ecologische structuur, hoofdgroenstructuur, Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebieden (figuur 2). Gelet op de aard van de ingreep zijn (externe) effecten op voorhand uitgesloten.

Figuur 2 Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van gemeentelijke en ecologische structuur (groen). Het natuurnetwerk en N2000-gebieden bevinden zich hier nog buiten (maps.amsterdam.nl).

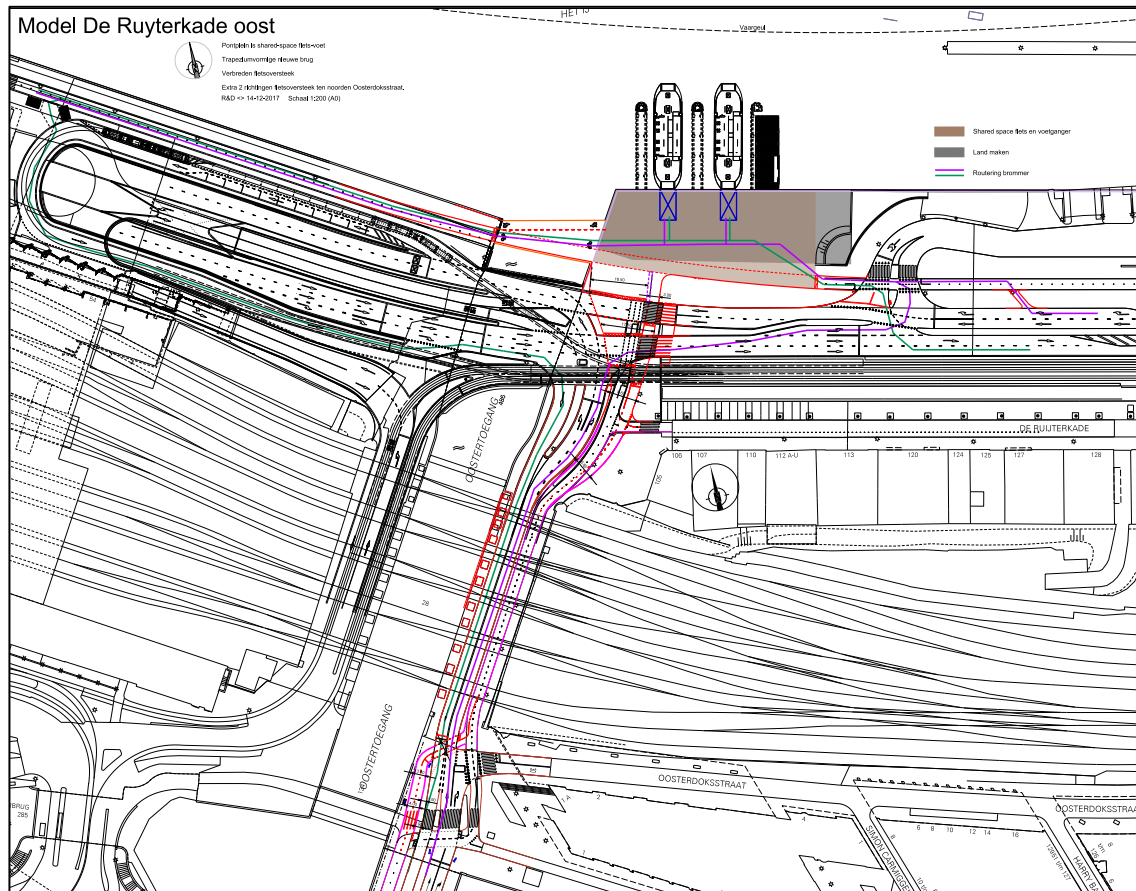
Houtopstanden

Binnen het plangebied bevinden zich geen bomen. Bepalingen ten aanzien van houtopstanden zijn niet van toepassing.

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Ingenieursbureau Amsterdam.

De nieuwe aanlegplaats zal worden gerealiseerd door aanplemping in combinatie met een damwand of door een constructie op palen. In de beoogde pont-vaarroute liggen enkele aanlegplaatsen (steigers) voor rivier-cruiseschepen die zullen moeten worden verplaatst. Op het land zijn verkeerskundige aanpassingen nodig, onder meer vervanging van de ten westen gelegen fietsbrug. Uitvoering van de werkzaamheden is voorzien in 2020.

Figuur 3 Voorgenomen ingreep De Ruyterkade oost (Gemeente Amsterdam). Bruin en grijs gearceerde vlak betreft de beoogde uitbreiding.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Noord-Holland een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied voor beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 26 maart 2018. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst) en de site van de gemeente Amsterdam (maps.amsterdam.nl).

Het plangebied is op 20 maart 2018 bezocht. Ook de omgeving is bij de beoordeling betrokken. Tijdens het bezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit verharding (intensief gebruikt verkeersgebied) en open water (IJ). De mogelijkheden voor aanwezigheid van beschermde soorten zijn hierdoor sterk beperkt.

Planten

Het landgedeelte van de plangebied bestaat uit bestrating waarop geen begroeiing is aangetroffen. Doordat de kademuur nog maar enkele jaren oud is hebben zich hierop nog geen muurplanten gevestigd. Vermoedelijk is dit ook niet goed mogelijk omdat de voegen lijken te zijn gedicht met portland-cement, en niet met het voor muurplanten vereiste kalkcement. Daarnaast is de kade waarschijnlijk opgebouwd uit een betonnen wand met ervoor basalt; een constructie die weinig kans geeft op vestiging van muurplanten omdat de muur te droog blijft.

Officieel niet beschermd, maar gemeente Amsterdam heeft wel beschermingsbeleid voor muurplanten en daarbij is gedragscode Flora- en faunawet nog van kracht. De groeiplaatsen worden echter niet aangetast. Een effect op de groeiplaatsen is er dan ook niet. Graag dit toevoegen.

In de Natuurtoets Oosterdokseiland Noord (gemeente Amsterdam Dienst Ruimtelijke Ordening 2013) waar de kade deel uitmaakte van het beoordeelde gebied, wordt als enige groeiplaats voor muurplanten (tongvaren) de kademuur van de Oostertoegang genoemd. De Interactieve Kaart Muurplanten van de gemeente toont een groeiplaats van tongvaren onder het spoorviaduct, langs de westelijke kademuur, met vermelding van 9 exemplaren tongvaren in 2011; 21 in 2013. De tongvaren is niet beschermd maar wel een Amsterdamse aandachtsoort. Op de oostelijke kademuur is in 2013 een exemplaar van de stijve naaldvaren aangetroffen. De stijve naaldvaren is niet beschermd en geen aandachtsoort, maar de gemeente Amsterdam heeft wel beschermingsbeleid voor muurplanten en daarbij is gedragscode Flora- en faunawet nog van kracht. De groeiplaatsen worden echter niet aangetast.

Foto 3 & 4. Steile kademuur met basaltblokken.

Ongewervelden

De aanwezigheid van ongewervelde dieren is gezien de aard van de plangebied beperkt tot verschillende niet-beschermd waterdieren, zoals een aantal schelpdieren waaronder (zoetwater)mossels, garnaal, Zuiderzeekrabbetje, Chinese Wolhandkrab, strandkrab, gewone garnaal).

Vissen

In het IJ komen zoetwatervissen als baars en snoekbaars talrijk voor, maar ook zeevissen (harder, tong, bot, kabeljauw, wijting en zelfs haring). Beschermd soorten zijn echter niet aanwezig.

Amfibieën

Voor beschermde amfibieën ontbreekt een geschikte leefomgeving, zowel landbiotoop als voortplantingswater. Het plangebied heeft geen betekenis voor amfibieën.

Reptielen

De enige rond Amsterdam voorkomende reptielensoort, de ringslang, leeft op vrij ruime afstand van de plangebied (IJsselmeerkust, op ca. 5 km afstand). Het plangebied heeft geen betekenis voor deze beschermde soort.

Grondgebonden zoogdieren

Behalve incidenteel de bruine rat (niet beschermd) zijn binnen het plangebied geen grondgebonden zoogdieren te verwachten. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde grondgebonden zoogdieren.

Vleermuizen

In het centrum van Amsterdam worden gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en incidenteel laatvliegers waargenomen. Voor zover bekend zijn in het stadscentrum geen kolonies met jongen, omdat de voedselsituatie hiervoor ontoereikend is. Het IJ-stelsel (IJ, havens, Noordzeekanaal) is nauwelijks van betekenis als foerageergebied voor vleermuizen. Vermoedelijk is dit een gevolg van het geringe

prooiaanbod dat dit water, in tegenstelling tot de meeste grachten, genereert. Het plangebied is daarnaast een open, voor vleermuizen weinig aantrekkelijk gebied, wat ook geldt voor de directe omgeving. Het plangebied heeft geen betekenis als essentieel onderdeel (foerageergebied, verblijfplaats, vliegroute) van het leefgebied van vleermuizen door het ontbreken van openbaar groen en de sterk verlichte situatie.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vogels waargenomen. Voor vogels waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd ontbreekt het aan potentiële verblijfplaatsen (bomen, gebouwen e.d.). Op het water rusten/foerageren soorten als kokmeeuw, zilvermeeuw, kleine mantelmeeuw, wilde eend, meerkoet en fuut. Nestelmogelijkheden (voor soorten als fuut en meerkoet) lijken er niet te zijn binnen het plangebied.

Effecten van de ingreep

De ingreep heeft geen invloed op beschermde natuurwaarden. Er wordt mogelijk een stukje kade in het IJ uitgebreid. Veranderingen op land hebben in het geheel geen effect. Verbodsbepalingen van de Wnb worden niet overtreden.

Agenda Groen

De verkleining van het IJ is zeer gering in omvang in vergelijking met de kadeverbreiding die naast het Centraal Station heeft plaatsgevonden, en de daarmee samenhangende vermindering van de walkant- lengte (bijna 800 meter) door het verdwijnen van aanlegpielen. Afhankelijk van de constructie van de aanmeerplaats kan een beter verblijfsgebied voor in het water levende dieren ontstaan in de vorm van vestigingsmogelijkheden op schoeiing of meerpalen en betere schuilmogelijkheid door steigers. Het alternatief (aanplemping met damwand) biedt geen mogelijkheden om potentiële groeiplaatsen voor muurvarens te creëren.

Literatuur

Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening, Beleidsteam Stad, 2013. Natuurtoets Oosterdokseiland Noord.

<https://www.amsterdam.nl/muurplanten> Interactieve Kaart Muurplanten, Maps Amsterdam, Gemeente Amsterdam.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met D. Emond.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
ir. E.J.F. de Boer

Paraaf:

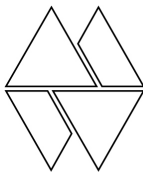

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amsterdam

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg

Telefoon 0345 51 27 10

info@buwa.nl www.buwa.nl